

Sphaeridium substriatum FALDERMANN, 1838 (*Hydrophilidae*)

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Białków ad Koło (CC38), 25 VII 1998 – 1♂, dawna żwirownia, leg. M. KAŻMIERCZAK.

Najrzadziej spotykany w Polsce przedstawiciel rodzaju *Sphaeridium* FABR., znany zaledwie z 4 krain na podstawie starych danych pochodzących z lat 30-tych ubiegłego wieku (BURAKOWSKI i in. 1976: *ibid.*). Od tej pory występowanie w Polsce omawianego chrząszcza nie było potwierdzone. Gatunek ten jest trudny do oznaczenia, jednak różni się wyraźnie w budowie kopolatora od pozostałych polskich przedstawicieli rodzaju – na paramerach występuje charakterystyczne bruzdowanie, którego nie posiadają pozostałe gatunki.

Ochthebius (Enicocerus) melanescens DALLA TORRE, 1877 (*Hydraenidae*)

– Beskid Wschodni: Beskid Niski, Bartne (EV29), 4 VI 2006 – 3♂♂, na kamieniu w strumieniu, leg. T. BARŁOŻEK.

Chrząszcz w Polsce niezmiernie rzadko obserwowany. Znany jak do tej pory tylko z dwóch krain: Sudetów Wschodnich i Bieszczadów (BURAKOWSKI i in. 2000: *Kat. Fauny Pol.*, Warszawa, XXIII, 22: 1-252). Najprawdopodobniej w Polsce szerszej rozmieszczony, jednak w górach trudny do odróżnienia od pokrewnego *Ochthebius (Enicocerus) exsculptus* GERMAR, 1824, od którego można go w sposób pewny odróżnić tylko przez porównanie budowy aparatu kopolacyjnego samca (cech zewnętrznych, różnicujących te dwa gatunki, brak). Ponadto *O. (E.) exsculptus* najprawdopodobniej w Polsce nie występuje (choć wykazywany był wielokrotnie z krain górskich), gdyż jest gatunkiem zachodnioeuropejskim (JÄCH, *inf. ustna*). Wszystkie dane o tym gatunku należałoby więc odnieść do *O. (E.) melanescens*. Należy więc zrewidować oznaczenia tej grupy. Gatunek nowy dla Beskidu Wschodniego.

Autorzy pragną podziękować Koledze Maciejowi KAŻMIERCZAKOWI za przekazanie okazu *Sphaeridium substriatum* wykorzystanym w tej publikacji. Materiał dowodowy znajduje się w zbiorach autorów.

Marek PRZEWOŻNY, Zakł. Zool. Syst. UAM, Poznań
Tomasz BARŁOŻEK, Wronki

458. Nowe dane o rozmieszczeniu w Polsce niektórych gatunków z rodzaju *Brachygluta* THOMSON, 1859 (*Coleoptera: Staphylinidae: Pselaphinae*)

New distributional records of some species of *Brachygluta* THOMSON, 1859 in Poland (*Coleoptera: Staphylinidae: Pselaphinae*)

KEY WORDS: *Coleoptera, Staphylinidea, Staphylinidae, Pselaphinae, Brachygluta*, new records, Poland.

Wcześniejsze podgatunki: *Brachygluta haematica haematica* (REICHENBACH), *B. haematica sinuata* (AUBÉ) oraz *B. haematica simplicior* RAFFRAY zostały uznane za odrębne gatunki stosunkowo niedawno (BESUCHET 1999: *Rev. suisse Zool.*, 106: 45-67; SABELLA i in. 2004: *Revision der Paläarktischer Arten der Gattung Brachygluta THOMSON, 1859 (Coleoptera, Staphylinidae)*. 1 Teil. Muséum d'histoire naturelle, Geneve. 283 ss.). Mimo długoletniego funkcjonowania w literaturze tych taksonów jako podgatunków łatwo rozróżnialnych na podstawie cech morfologicznych, w „Katalogu fauny Polski” (BURAKOWSKI i in. 1986: *Kat.*

fauny Pol., Warszawa, XXIII, 5: 1-356) dane o ich rozmieszczeniu podane są zbiorczo dla *B. haematica*. Tym samym bez zbadania wszystkich okazów dowodowych nie istnieje możliwość ustalenia rzeczywistych zasięgów tych trzech gatunków w Polsce. Co więcej, większość informacji z cytowanego katalogu jest bardzo przestarzała – najnowsze pochodzą z 1949 roku. W cytowanej wyżej rewizji palearktycznych gatunków rodzaju *Brachygluta* (SABELLA i in. 2004: *ibid.*), żadne polskie lokalizacje nie są podane z nazwy; na zamieszczonych tam mapach rozmieszczenia można jednak odnaleźć cztery pewne, polskie stanowiska *B. sinuata* (jedno we wschodniej części Pojezierza Pomorskiego oraz trzy na południowo-wschodnim krańcu Polski) i jedno *B. simplicior* (wschodnia część Niziny Sandomierskiej). Brak natomiast pewnych stanowisk *B. haematica*. Autorzy wspomnianej pracy wskazują na liczne dane z „Katalogu fauny Polski” jako wymagające weryfikacji i niepewne. Tym niemniej, w zbiorach Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie znajdują się okazy wszystkich tych trzech gatunków, zebrane na naszych ziemiach i oznaczone przez współautora powyższej rewizji, Claude’a BESUCHET. Odnotowanie tych stanowisk, wraz z nowymi danymi uzyskanymi na podstawie znalezisk autorów niniejszej pracy oraz kolekcji przez nich zbadanych, jest konieczne dla choćby wstępnego poznania rzeczywistego rozmieszczenia tej grupy chrząszczy w Polsce.

Okazy dowodowe znajdują się w zbiorach Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN w Krakowie (ISEZ) oraz w prywatnych kolekcjach P. JAŁOZYŃSKIEGO (PJ) i R. GAWROŃSKIEGO (RG).

Brachygluta haematica (REICHENBACH, 1816)

- Podlasie: Sobibór ad Włodawa (UTM: FC80), 14–17 VII 2002 – 1♂, ad lucem, leg. M. WANAT (coll. PJ).
- Beskid Wschodni: Przemyśl vic., 2♂♂, ex coll. T. TRELLA (det. C. BESUCHET; ISEZ).

Brachygluta simplicior RAFFRAY, 1904

- Beskid Wschodni: Przemyśl vic., 3♂♂, ex coll. T. TRELLA (det. C. BESUCHET; ISEZ).

Brachygluta sinuata (AUBÉ, 1833)

- Pojezierze Mazurskie: Pojezierze Iławskie, Małdyty (DE17), 24 VI 2005 – 2♂♂, ad lucem; 12 VII 2005 – 3♂♂, ad lucem; 15 VII 2005 – 3♂♂, ad lucem, leg. R. GAWROŃSKI (coll. RG).
- Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Promno ad Poznań (XU51), 6 V 2001 – 1♂, leg. P. JAŁOZYŃSKI (coll. PJ); Święty Wojciech ad Międzyrzecz (WU31), 21 VII 1998 – 1♂, ad lucem, leg. M. MLECZAK (coll. PJ).
- Puszcza Białowieska: Białowiecki P. N., most na rzece Orłówka (FD94), 26 IX 1998 – 5♂♂, leg. M. WANAT (coll. PJ).
- Dolny Śląsk: Szczodre ad Wrocław (XS57), 22 VI 1997 – 1♂, leg. M. WANAT (coll. PJ); Wrocław - Niskie Łąki (XS46), 14 IV 1994 – 1♂, leg. M. WANAT (coll. PJ); Prawików ad Lubiąż (XS07), 1 V 2001 – 1♂, leg. M. WANAT (coll. PJ).
- Górny Śląsk: rez. „Łęczzak” (CA05) ad Racibórz, 28 VI 1975 i 19 IV 1977, 3♂♂, leg. A. KUŚKA (det. C. BESUCHET; ISEZ).
- Wyżyna Krakowsko-Częstochowska: Kraków - Bielany (DA14), 27 XII 1872 – 5♂♂, leg. B. KOTULA (ISEZ); Kraków - Zwierzyniec (DA24), 10 XI 1872 – 4♂♂, leg. B. KOTULA (ISEZ); Kraków, ogród botaniczny (DA24), 9 XI 1916 – 21♂♂, leg. S. STOBIECKI (ISEZ); Kraków - Przegorzały (DA14), 5 I 1991 – 5♂♂, leg. D. KUBISZ et J. K. MŁYNARSKI (ISEZ).
- Nizina Sandomierska: Kraków - Przylasek Rusiecki (DA34), 14 XI 1894 – 2♂♂, leg. S. STOBIECKI (ISEZ); Niepołomice (DA44), ok. 1880 – 2♂♂, leg. E. WRÓBLEWSKI (ISEZ); Gosławice (DA94) ad Wierzchosławice, 8 VIII 1917 – 1♂, leg. S. STOBIECKI (ISEZ).

- Podlasie: Sobibór ad Włodawa (FC80), 15 VII 2001 – 3♂♂, ad lucem, leg. M. WANAT (coll. PJ).
- Beskid Zachodni: rez. „Kopce” (CA21) ad Cieszyn, 18 V 1975 – 1♂, leg. A. KUŚKA (det. C. BESUCHET; ISEZ); Nowy Sącz (DV79), 31 III 1892 – 2♂♂, leg. S. STOBIECKI (ISEZ).
- Beskid Wschodni: Ruszelczyce ad Przemyśl (FA01), 3 IV 1989 – 1♂, leg. J. PAWŁOWSKI (ISEZ); Przemyśl vic., 9♂♂, ex coll. T. TRELLA (det. C. BESUCHET; ISEZ); Przemyśl - Ostrów (FA21), 16 IV 1880 i 20 IV 1883, 15♂♂, leg. B. KOTUŁA (ISEZ); Przemyśl - Prałkowce (FA21), 21 X 1876 – 2♂♂, leg. B. KOTUŁA (ISEZ); Jarosław (FA24), 28 IV 1889 i 11 V 1889, 2♂♂, leg. S. STOBIECKI (ISEZ); Krościenko vic. (FV28), 18 IX 1880 – 1♂, leg. B. KOTUŁA (ISEZ).

Samce wyżej wymienionych trzech gatunków można łatwo zidentyfikować korzystając z popularnego klucza do oznaczania chrząszczy środkowoeuropejskich (BESUCHET 1974: [W:] FREUDE H., HARDE K. W., LOHSE G. A. (red.): Die Käfer Mitteleuropas, Vol. 5, *Staphylinidae* II (*Hypocyphitinae* und *Aleocharinae*), *Pselaphidae*. Goecke & Evers, Krefeld: 305-362) lub nowszej, bogato ilustrowanej rewizji (SABELLA i in. 2004: *ibid.*). Samice są praktycznie nierozróżnialne, co należy mieć na uwadze przy weryfikowaniu wcześniejszych danych. Na podstawie dotychczasowych obserwacji i stanowisk udokumentowanych w niniejszej pracy, nasuwa się wniosek, iż przeważająca większość wcześniejszych danych dotyczących występowania w Polsce *B. haemata*, dotyczy najprawdopodobniej znacznie pospolitszej *B. sinuata*. Pozostałe dwa gatunki – *B. simplicior* i *B. haemata*, wydają się być w naszym kraju niezmiernie rzadkie i ich pewne stanowiska znajdują się wyłącznie w południowej części Polski. Warto również zwrócić uwagę na technikę połowu – omawiane chrząszcze należą do bardzo nielicznych polskich *Pselaphinae*, które przylatują do światła, a zatem można się ich spodziewać w materiałach pozyskiwanych np. przez lepidopterologów używających samolówek świetlnych.

Paweł JAŁOSZYŃSKI, Poznań
 Daniel KUBISZ, Inst. Syst. i Ewol. Zwierząt PAN, Kraków
 Marek WANAT, Muz. Przyr. UW, Wrocław
 Robert GAWROŃSKI, Morąg

459. Nowe stanowiska *Stenichnus* (s. str.) *pusillus* (MÜLLER et KUNZE) (*Coleoptera*: *Scydmaenidae*) w Polsce

New records of *Stenichnus* (s. str.) *pusillus* (MÜLLER et KUNZE) (*Coleoptera*: *Scydmaenidae*) in Poland

KEY WORDS: *Coleoptera*, *Staphylinidea*, *Scydmaenidae*, *Stenichnus*, new records, Poland.

Stenichnus pusillus (MÜLLER et KUNZE, 1822) jest chrząszczem poławianym bardzo rzadko, współcześnie wykazany z Polski zaledwie dwukrotnie: z Puszczy Białowieskiej (BOROWSKI 2001: [W:] SZUJECKI A. (red.): Próba szacunkowej waloryzacji lasów Puszczy Białowieskiej metodą zooindykacyjną. Wyd. SGGW, Warszawa: 287-317) i z Murowni na Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej (KUBISZ, PAWŁOWSKI 1998: Prądnik. Prace i Mat. Muz. im. W. Szafera, 11–12: 293-323). Wcześniejszy gatunek ten był podawany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Pojezierza Mazurskiego, Śląska Dolnego i Górnego, Roztocza, Beskidu Zachodniego i Wschodniego; w starszych pracach wymienione są również ogólnie Śląsk, Prusy,